

הצדיק ברב

אורות ישראל ג', ג'

הדבקות בצדיקים, כדי שיתערב כח המציאות שבנשמתם עם הנשמה הבלתי נשלמת, היא דבר נכבד מאד במהלך התפתחות הנפשות. אבל צריך שמירה גדולה, שאם יטעה בצדיק אחד, וידבק בו דבקות פנימית הויתית, וידבק ג"כ בחסרונותיו, הם יפעלו לפעמים על הדבק במדה גרועה הרבה ממה שהם פועלים על האיש המקורי. אשריהם ישראל שהם דבקים בנשמת האומה, שהיא טוב מוחלט, לשאוב על ידה אור ד' הטוב.

קובץ א רכז

רכז. שכלול האמונה והאהבה ואומץ קיומן, מתחזק ביסוד דבקות נפשית בחכמים ותלמידיהם, או כפי המבטא של החסידות, התקשרות עם הצדיקים. יסוד זה, שהחסידות טפלה בו הרבה, צריכים אנו להקימו, בשכלול גדול והדור מאד, בתור אוצר חיים, והדום רגל לשכינה, הכוללת את אור האמונה והאהבה, השרויה בחכמים צדיקים, שמהות חייהם כולה היא התגלות האמונה והאהבה, המחזקה באיתניות התורה והמצוה, בכל מילוייהן המעשיים והרוחניים, עם סגולה נפשית מיוחדת, שהיא הסתגלות רוח הקודש, הראוי להולד דוקא בארץ ישראל.

קובץ ב קנו

קנו. המחשבה על דבר האחדות של המציאות בכלל, מביאה למחשבה של אחדות הנשמות באופן פשוט. ומיד היא משפיעה על ידי תולדתה זו את ההשפעה היותר טובה, את האידאל של השלום והאהבה הכללית, שכל המדות הטובות, האישיות והחברותיות, צומחות ממנו. אחדות הנשמות מביאה לידי הכרה את הרעיון של מציאות עובדים רוחניים, מתעלים בעילוי פנימי, שלא את עבודתם האפשרית להיות מוחשת מוקיר העולם, כי אם את השפעתם על הזיקוק הנשמתי, והארת החיים כולם, על ידי הוייתם העצמית. ובהם האושר העליון נמצא בקביעות, וגורל הטוב של כל אנשי המעשה מגיע להם לפי אותה המדה שהם דבקים באנשי קודש הללו, שאור ד' חי ופועל בבהירות גדולה ומלאה מאד בנשמתם. מעולם ידענו רז זה, גודל תפקידם של תלמידי חכמים בעולם, של צדיקים וערכם. ידענו מהכתוב ומדברי חז"ל במקומות רבים. אמנם נשפל הדבר החי הזה מסיבות שונות, מפגמים שבאו באותם הראויים לבוא לידי מדה זו על ידי המתדמים אליהם, ומירידה כללית בעולם, מהתנוונות החיים על ידי הגליות הרבות. באה החסידות המאוחרת, והשתדלה לתקן ענין זה, להחזיר את הערך החי של הצדיק ופעולתו הסגולית, שהוא רעיון מיסתי וחברותי ביחד, שעוד צריך הרבה לתשומת לב.

קובץ ח ריח

ריח. כל מדריגות המציאות אחוזות הן וקשורות זו בזו. מתפלש הוא אור החיים ממדריגה למדריגה לפי ערך היחש הטוב שביניהן, שהוא כולו משפט ד' וחק צדקו בעולם. הנהרה העליונה שנשמותיהן של צדיקים מונהרות בה, בכל מילואה וטובה, ביסוד שפעת חדות נועם ד' ועז חי קודש קדשים, היא הולכת ומתפשטת על כל השדרות כולן של ההמון הרב, לאשרם, לברכם, להאירם ולשמחם שמחת עולמים בזיו חי נשמות, על ידי האומץ של הקישור שהם קשורים ודבוקים באהבת קודש אל הצדיקים ישרי הלב ומונהרי הנשמה שביניהם. ובו תדבק, הדבק בחכמים ותלמידיהם. וסדר חיים זה, ושילוב המציאות ביחושיו הפנימיים והחיצוניים, הולך בכל מערכת היקום ומכריח מן הקצה אל הקצה, עד כדי ההתאחות המקיפה של כל החי, כל הצומח, כל הדומם, וכל הנפש הרוח והנשמה הממלאה והמקיפה אותם, יסוד פרק שירה.

קובץ א תשח

תשח. כל מה שהנשמה יותר גבוהה היא ביסודה, היא מרגשת יותר את האחדות שיש בכל, והפרידות והשינויים אינם גורמים לה לתן לכל דבר ערך מובדל ומופרד. וביחס להמוסר, נשמות הללו מלאות הן אהבה וחסד עולם, וחפצם הוא מלא טוב. והם מכירים ומרגישים את הצינורות ששפע אור החיים הולך על ידם מכריה לחברתה, וכל מה שהכריה היא יותר קרובה לחוגם, הצינור הוא מתרחב אצלם, ולפעמים מבהיק עליהם אור עליון, המקיף באחדותו את היש כולו, ממעל לכל הצינורות. וכח הדמיון הזה, קודש קדשים הוא, וטובה וברכה הוא מביא בעולם. וכשהמחשבה האחדותית מתגברת היא, אור החסד והסליחה מופיע, ועונות ופשעים נמחקים. וכל מי שהוא מתקרב לחוגו של צדיק טוב כזה, הנקודות של הטוב הגנוזים במעמקי נשמתו מתנוצצים ובולטים, והרע הולך ונאפס לגמרי. והם הם צדיקים יסודי עולם, שהם דנים את כל העולם כולו לכף זכות, ומאירים את אור החסד על כל בריה, אוהבים לצדק את הבריות ושונאים לחייבם, והם הם תלמידיו האמיתיים של אברהם אבינו, ההולכים בדרכיו. ולפעמים יש, שאור החסד הוא גדול כל כך בקרבם, עד שאי אפשר לו להופיע במעשה, ומרוב שפעו הנם מרגישים חלישות בגופם, מפני שהחומר בטבעו מוכן אל הדינים והגבורות. ומכל מקום הם שואבים אור חיים ואומץ ממקור חסד עליון. ואף על פי שאין העולם יכול לקבל את אורם

כמו שהוא, כמו שאין העולם כדאי להשתמש באור של יום-הראשון, מכל מקום מתולדותיו של אור זה העולם מתבסס גם כעת.

קובץ ג י

...מובן הדבר, שהקישור הנפשי שעל ידי החבה, האמון, הכבוד, והדבקות המעשית, חשק ההשתוות וחמדת ההתבסמות, פותח את הצינורות הרוחניים יותר ויותר, ומחזק את הקשר העצמי השרשי יותר, וההתעלות עוברת בבהירות ובפעולה נפלאה מאישיות יחידית גדולה על הכלל כולו, הסמוך סמוך יותר, והמקושר ביותר לפי ערכו כך הוא עליו. אבל עיקר חטיבתה של ההתעלות באה היא גם מעצמה, ומתוספת על ידי עומק החפץ של הצדיקים עצמם, שההטבה המוחלטת, והארת הכל, היא נקודת חשקם. ומקשר הנקודה שבכנסת ישראל, יוצאת אורה גם על כל הנשמה, ועל כל רוח ונפש, והאחדות הפנימית מאירה לכל צלם אלהים של כללות האדם, ולהאחדות הכללית של חיי החיים, ויסוד החיים העלומים שבכל השרדות...

קובץ א שז

שו. יש צדיק כזה שצריך דוקא שיהיו לו תלמידים צדיקים גדולים מאד, גאוני עולם וגדולי מעלה, ורק אז יוציא אל הפועל את הכמוס בתוכו. וכל זמן שהמקבלים ממנו הם קטנים, הטוב שלו הוא גנוז בגויה, ואינו ניכר אפילו לעצמו.

קובץ א תקצט

תקצט. הצדיק האמיתי, שחפץ בטובת העולם ובזכותן של הבריות וטובתן באמת, יש בידו כח להמשיך לעצמו את כל האופי של מהות הרע שנמצא בכל הנפשות הרבקים עמו דבקות יחוסית של אהבה ואמונת חכמים. ומתוך שעל ידי המשכתו זו הרע מהם, נטהרים הם, ונעשו נקיים מחטא. והוא בעצמו, מתוך גודל הטוב שבנשמתו, מתהפך הרע שלהם בעצמו לטובה, ומקוסיף לו יפעה, ואור גדול מאד.

קובץ ז קלח

... נטתה החסידות האחרונה כלפי הכמותיות, חפצה להכניס את עמי הארץ כולם, על ידי התגברותה של התפילה על התורה, של האמונה הרבקותית בצדיקים על יסוד השימוש של תלמידי חכמים ותמיכתם הרצינוניות. יש בזה קצת פסיעה כלפי בר, דוגמת החפץ של התפשטות הכמותית העולמית, דוגמת הכנסת ערב רב בתוך המחנה, אבל כבר הוכנו הכנות רבות שלא יפגעו הענינים במרכזי החיים. להיפך, החסידות הצילה שלל רב מהמינות, חטפה ממנה הרבה מרזי תורה שנשבו בידה, בססה את הטבעיות האמונית בצורה מקודשה בקדושת ישראל, התקשרה אל התורה ואל המצוות על ידי קישורים חזקים. ואם אמנם היתה כאן צליעה, והאבירות שנשמטו במהלך המתרחק מהתחום, מעיר המקלט, עד לא הגיע הזמן, הן גם כן רבות, אבל סוף כל סוף כל אחוריהם ביתה, והוכן תוכן קדוש ועז וקצת בראי זה, לבסוף אחר כך על ידו, אחר מירוקו, את העוזיות של ההצלה בכללותה. ובגמר העבודה של החטיביות המיוחדת שלה, ואחרי חנשר העלים שנכמשו, שיכשו ושנפצרו, הניצוצות שנדעכו, הולך ושב הכל לאותה התשוקה והשיכלול העליון והמתוקן, שגזירת הקב"ה ורצון הצדיקים מתגלים בנקודת יחודם, באותה התכונה התמציתית של המוחין העליונים, המחשבות הכלולות כל מראש ועד סוף, שהן מחוננות כל, מאשרות כל, מתקנות כל ומפארות כל. אמרו אחיכם שונאיכם מנדיכם למען שמי יכבד ד', ונראה בשמחתכם והם יבושו. נכרים יבושו, וישראל לא יבושו, לא עתה יעקב ולא עתה פניו יחורו, כי בראותו ילדיו מעשה ידי בקרבו יקדישו שמי, והקדישו את קדוש יעקב ואת אלהי ישראל יעריצו.

קובץ ח קלט

קלט. התכונה של ההכרה האלהית היא מרכזה הפנימי של יראת שמים, הוא המקור החי של נשמת העולם, המתפשט בכל היצורים, בכל היש, בכל ההויה וחליפותיה, בנצחה ועוזה. היא מדרכת את כל העולם כולו לעילוי ורוממותו. כל המוסר, כל החקיות, כל החיוביות, הנם רק סעיפים ממנה. היא בעצמה היא מקור העונג האצילי, שנשמת כל העולמים היא אליה שואפת. כל התרבות העליונה וכל מדרגותיה, במהלכי העולמים, בהשתרגות הנשמות, במהלכי התולדה, בחיים ההיסטוריים של אדם ושל כל החי, של כל המרגיש והמתנועע, כל פרק שירה וכל סעיפיו, הופעותיו והשתלהבותיו, ממנה הוא נובע. הצדיק העליון, המלא גילת יה, המרוה עז קודש, שדברו דבר ד', הוא, שכל תכונותיו קדש קדשים הנן, כל שיחו ושיגו, אידיאו ואידיאליו, הם אך חפץ אחד, אדרות אל חי ושבח שירי רנניו. הוא כולו אך התגלות יפעת אור החיים האלהיים שבכל היש. ואליו הכל יכסופו, מברכותיו הכל מתברכים, ובכוחו הנערץ הכל משתגב. דבר פיו הוא נושא בקרבו את יסוד חיי כל, ומתוך חוזה חיי האצילות שברוחו הכל מתאמץ ומתחסן, ומתוך כך מבטאו הוא אוצר העז, ותגור אומר ויקם לך, ועל דרכיו יגה אור. אין עושר כעשרו, ואין חוסן כחסנו. אשרי כל הבא בגבולו, ומוצלח הצלחת עולמים כל הבא במגעו, וכל המתחבר לאגודתו זו טהרתו. עבד הוא למלך הכבוד, וכבודו של עולם בקרבו הוא שורה. כל המדעים מתאגדים בתכונת רוחו, וכל המוסרים נובעים חיי נגוהות מתשוקת פליאות אור קדשיו. זהו מופת העולם, חסין האדירות. רוח הישר אשר לאדם חש הוא בקרבו את רוממות הדרו, ותשוקת קודש ממלאה את כל ישרי לב לחסות בצלו.